

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЛІЗИНГОВИХ ПРОЕКТІВ

*Л.М. Барабан, викладач, Черкаський банківський інститут
Української академії банківської справи НБУ*

Реалістична оцінка активів та розумне визначення доходів і видатків – це основні фактори при аналізі фінансового стану та результатів діяльності фінансових установ. Оскільки більша частина активів лізингової компанії представлена лізинговими кредитами, процес оцінки якості цих активів та їх впливу на фінансовий стан лізингової компанії є досить актуальним.

Аналіз лізингового портфеля власне починається з відбору окремих лізингових проектів. Практика свідчить, що значний вплив на рішення лізингової компанії має вид майна, що передається в лізинг, яке згодом стане для лізингодавця предметом застави. Це зумовлює наявність багатьох проблем, оскільки певні види обладнання не мають достатнього рівня ліквідності, їх реальну вартість неможливо або досить важко визначити в період економічної нестабільності. Таким чином, моніторинг лізингових проектів необхідно застосовувати як у комплексі до лізингового портфеля в цілому, так і окремо щодо кожного лізингового проекту. Систему моніторингу можна поділити на дві частини:

1. Центральний моніторинг – моніторинг лізингового портфеля.
2. Моніторинг окремої лізингової угоди.

Центральний моніторинг передбачає групування інформації, отриманої в процесі моніторингу кожної лізингової угоди, та комплексний моніторинг лізингового портфеля, який групується і аналізується різними способами з метою контролю ризику активів, що містяться в ньому за певними параметрами. Лізинговий портфель з точки зору якості лізингових угод, які в ньому містяться, може бути класифікований за такими ознаками:

- за типом обладнання;
- ступенем старіння обладнання;
- обсягом забезпеченості лізингової угоди;
- повнотою окупності проекту;
- фінансовим станом лізингоодержувача;
- станом простроченості лізингових платежів.

Кожна лізингова угода класифікується за вищенаведеними ознаками, після чого їй присвоюється відповідний бал. Усі бали підсумовуються, обчислюється середньоарифметична оцінка і виявляється приналежність угоди до відповідної групи.

Моніторинг кожного лізингового проекту здійснюється із застосуванням попереджувальних (превентивних) та безпосередньо відстежувальних заходів. Превентивні заходи застосовуються лізинговою компанією з метою запобігання негативним наслідкам реалізації лізингового проекту та мінімізації можливих ризиків лізингової угоди. Ці заходи полягають в оцінці наступних факторів: 1) в оцінці типу обладнання; 2) аналізі фінансового стану лізингоодержувача та оцінці його кредитоспроможності; 3) у застосуванні обмежувальних умов при укладенні лізингової угоди.

Відстежувальні заходи при здійсненні моніторингу передбачають нагляд лізингової компанії за реалізацією лізингової угоди та поточною діяльністю лізингоодержувача. Вони мають на меті: 1) ідентифікацію факторів, які можуть непередбачено спричинити фінансові труднощі лізингоодержувача; 2) відстеження регулярності лізингових платежів; 3) визначення поточної ринкової вартості обладнання, одержаного в лізинг; 4) перевірку фінансового стану лізингоодержувача; 5) контроль за тенденціями лізингового ринку та активність конкурентів; 6) відгук преси про клієнта тощо.

Основна мета, яку ставить лізингова компанія при здійсненні моніторингу, полягає у налагодженні ефективної організації лізингового кредитування та зменшення ризику несплати лізингових платежів. Ефективна система моніторингу лізингового процесу дозволить здійснювати контроль за якістю лізингового портфеля і можливість уникнути ризиків та чітко планувати свою ліквідність.

Барабан, Л.М. Система моніторингу лізингових проектів [Текст] / Л.М. Барабан // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (10-11 листопада 2005 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2005. - Вип. 8. - С. 44-45.